

Yrkande
2022-06-09

Socialdemokraterna, Demokraterna

Ärende nr 3.1

Yrkande angående – Motion från Daniel Bernmar (V) och Jenny Broman (V) om att införa en ny mellanstadiemodell för fritidsaktiviteter

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motion från Daniel Bernmar (V) och Jenny Broman (V) om att införa en ny mellanstadiemodell för fritidsaktiviteter avslås.

Yrkandet

De öppna fritidsgårdarna kan spela en viktig roll för unga som social mötesplats där man träffar vuxna, andra barn och får chans att pröva på olika aktiviteter. I bästa fall kan fritidsgården utgöra ett tryggt sammanhang som ger barn tillgång till plats att plugga, läsa, prata, spela spel – något som kanske inte alltid är möjligt att göra hemma på grund av trångboddhet eller social problematik i hemmet. Ett gott exempel på detta är Mini-mix i Hammarkullen och flera andra öppna fritidsgårdar i staden.

Inom stadens nämnder och bolag bedrivs redan ett aktivt målinriktat arbete för att möta behoven av fritidsaktiviteter för barn i målgruppen. En utbyggnad av Skolan som arena pågår för fullt – där fritidsaktiviteterna knyts till skolans lokaler, AB Framtiden gör insatser genom Lights On och under förra året fattades beslut om utökning av rätten till fritidshem för barn med särskilda behov.

Det finns stora fördelar med att fritidsaktiviteterna tydligt knyts till skolan och erbjuds i anslutning till skoldagen. Det handlar om att främja gemenskap och inte riskera ett socialt utpekande (vilket riskerar bli följden av V och MP:s förslag om att välja ut barn utifrån social status).

Fritidsgårdar har ofta en övervikt av pojkar. Genom kopplingen till skolan vill och vågar fler flickor delta och fler flickor får tillåtelse av sina föräldrar att delta. Med aktiviteter i anslutning till skolan ökar även insynen i verksamheten och kontrollen över vilka personer, både barn och vuxna, som rör sig i den. Det har vid upprepade tillfällen uppdragats hur kriminella aktörer infiltrerat kommunalt finansierad verksamhet och använt verksamheten som arena bland annat för gängrekrytering, religiös extremism och hedersförtryck. Med bristande insyn och kontroll finns också risker för att personalen inte är lämplig eller kompetent att organisera verksamhet på ett strukturerat och meningsfullt sätt eller i värsta fall risker för övergrepp, trakasserier, droghantering och våld. Det är angeläget att staden säkerställer att de av staden finansierade fritidsaktiviteterna inte har personal med koppling till kriminalitet, våldsbejakande extremism eller kriminella gäng

samt att verksamheterna främjar demokratiska värderingar om alla människors lika värde och nolltolerans för rasism, antisemitism, sexism och kränkande särbehandling.

För att verksamheten ska vara trygg, utvecklande och meningsfull krävs tydlighet och struktur, att verksamheten tar avstånd från olämpliga personer och att fritidsgården förmedlar demokratiska värderingar. Den bästa fritidsverksamheten når ut brett till alla barn, oavsett bakgrund eller kön. En sådan trygg miljö är av särskild vikt för barn som av olika skäl inte trivs hemma, är trångbodda eller lever i hedersförtryck.

Nu satsar staden stort på att skolorna ska öppnas upp för idrotts- och kulturföreningar på kvällar och helger där familjer och närområdet involveras. Socialdemokraterna och Demokraterna föreslår i respektive budgetförslag även inrättande av sociala team anställda av socialförvaltningarna som på plats i skolan enkelt och snabbt kan arbeta förebyggande och främjande med barn och deras familjer. Detta tror vi är ett bättre sätt att uppmärksamma de barn som idag inte har fritidshem eller andra aktiviteter och för att erbjuda alla mellanstadiebarn en utvecklande och rolig fritid.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-05-09

Diarienummer 0194/22

Handläggare

Charlotta Bjerhem

Telefon: 031-368 05 88

E-post: charlotta.bjerhem@stadshuset.goteborg.se

Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

Motionen

Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet införs i hela Göteborgs Stad. Fullmäktige föreslås också besluta att socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att i dialog med grundskolenämnden utveckla och driva fritidsverksamhet för mellanstadiet utifrån lärdomar från befintlig fritidsverksamhet för mellanstadiet i socialnämnden Nordost.

Motionärerna framför att ett av Göteborgs Stads viktigaste uppdrag är att skapa en meningsfull fritid för barn och unga i syfte att stimulera ungas personliga och sociala utveckling. Fritidsverksamhet kan bidra till att förebygga sociala problem, utanförskap, och minska risken för att barn rekryteras till kriminalitet. Enligt motionen har många barnfamiljer inte råd med avgifter till föreningsliv eller andra aktiviteter. De kommunala fritidsverksamheterna är dock tillgängliga för alla oavsett ekonomiska möjligheter. Mellanstadiet är en kritisk tid för många barn i och med övergången till tonåren och ett mer självständigt liv, samtidigt som det inte alltid finns fritidsaktiviteter som riktar mot denna åldersgrupp.

Motionärerna ger tre exempel på befintlig fritidsverksamhet för mellanstadiet i stadsområde Nordost och föreslår att utveckla och införa liknande verksamhet i hela Göteborg. De föreslår också att erfarenheter från de befintliga verksamheterna ska ligga till grund för att utveckla en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till grundskolenämnden, socialnämnd Hisingen samt socialnämnd Nordost. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Grundskolenämnden	Avstyrker	Nämnden tolkar att motionen riktar sig mot socialnämndernas kvälls- och helgverksamheter i form av exempelvis fritidsgårdar, det vill säga inte en utveckling

	<p>Grundskolenämnden översänder yttrandet till kommunfullmäktige.</p> <p>Yrkande V och MP</p> <p>Yrkande L</p> <p>Yrkande S</p> <p>Yrkande D</p>	<p>av öppen fritidsverksamhet med stöd av skollagen.</p> <p>Nämnden instämmer i motionärernas analys av behovet av insatser för en mer meningsfull fritid för mellanstadieelever i områden med socioekonomiska utmaningar. Skolan som arena-konceptet kan på de flesta håll täcka de behov som adresseras genom motionens intentioner.</p>
<p>Socialnämnd Hisingen</p>	<p>Avstyrker</p> <p>Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>Omröstning</p> <p>Yrkande V</p> <p>Yrkande M</p> <p>Yttrande V och MP</p>	<p>Nämnden instämmer i behovet av insatser för en mer meningsfull fritid för mellanstadieelever i områden med socioekonomiska utmaningar, men de insatser som redan är igångsatta genom den stadsövergripande handlingsplanen för att få bort socialt utsatta områden, fyller detta behov samt bör fokuseras och förstärkas ytterligare. Ytterligare verksamhet mot samma målgrupp riskerar att bli parallella spår som konkurrerar om samma barn. Detta bedöms inte vara resurseffektivt.</p>
<p>Socialnämnd Nordost</p>	<p>Tillstyrker</p> <p>Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>SD delar ej i beslutet med hänvisning till eget yttrande</p> <p>Yrkande V</p> <p>Yttrande S</p> <p>Yttrande SD</p>	<p>Nämnden ställer sig bakom intentionerna i motionen om att det behövs fler insatser för en meningsfull fritid för unga i mellanstadieåldern i områden med socioekonomiska utmaningar. Formerna för dessa bör avgöras utifrån stadsområdenas lokala behov och möjligheter, där socialnämnd Nordost modell såsom MiniLövis och MiniMix kan vara en av flera möjliga modeller för målgruppen.</p>

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att utöka socialnämndernas verksamhet i enlighet med motionens intentioner kan antas vara kostnadsdrivande på kort sikt. Om effekter uppnås på lång sikt i form av minskad social oro och bättre levnadsvillkor för barn och unga kan förslaget däremot betraktas som en långsiktig investering.

Nämnderna framför att ytterligare satsning på verksamhet för mellanstadieelever riskerar att konkurrera om resurser med de redan pågående satsningarna Skolan som arena/Lights on, som för närvarande etableras på flertalet skolenheter i socialt utsatta områden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Fritidsinsatser för barn och unga i mellanstadieålder kan ha goda effekter för psykisk och fysisk hälsa, identitetsskapande, välmående och språkinläring. Det kan också ha en förebyggande funktion som på sikt förhindrar att elever dras med i negativa miljöer, i värsta fall med koppling till droger och kriminalitet. Det är också enligt barnkonventionens artikel 31 alla barns rätt att ha en meningsfull fritid.

Barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden är mindre aktiva i föreningslivet än barn i andra områden. Inskrivningsgraden i fritidshem är också lägre. Familjer i ekonomisk utsatthet väljer bort denna typ av verksamhet och det finns därför ett behov av kostnadsfria och tillgängliga fritidsverksamheter. De öppna fritidsverksamheter/fritidsklubbar som tidigare funnits i kommunal regi har avvecklats successivt sedan 2020 efter ett beslut i grundskolenämnden.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Grundskolenämndens handlingar 2022-03-22 § 70
3. Socialnämnd Hisingens handlingar 2022-04-26 § 121
4. Socialnämnd Nordost handlingar 2022-04-26 § 186

Handling 2022 nr 15

Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

Att skapa en meningsfull fritid för barn och unga är ett av Göteborgs stads viktigaste uppdrag för att stimulera ungas personliga och sociala utveckling. Barnkonventionen slår fast att alla har rätt till fritid och vila, anpassat till barnets ålder. Det måste finnas arenor där barn och unga kan utveckla de intressen, färdigheter och kunskaper som inte rymms inom skolans ram. En rik och meningsfull fritid, med goda vuxna förebilder, delaktighet i utformandet av aktiviteter, och en känsla av sammanhang lägger en god grund för att barn ska kunna växa upp till aktiva, trygga och välmående samhällsmedborgare.

Levnadsvillkoren för barn och unga skiljer sig stort beroende på var i Göteborg man bor och vilka ekonomiska förutsättningar ens vårdnadshavare har. Många barnfamiljer har tyvärr inte råd med avgifter till föreningsliv eller andra aktiviteter. De kommunala fritidsverksamheterna är däremot tillgängliga för alla oavsett ekonomi.

I Fritidsvaneundersökningen 2021 angav knappt en tredjedel att de fritidsaktiviteter som de vill delta i är gratis eller lagom dyra, vilket indikerar att ekonomin är ett hinder för många unga göteborgare.

Den positiva och främjande ingången till arbetet är en prioritering för fritidsverksamhet. Men fritidsverksamhet är också ett av många verktyg som kan bidra till att förebygga sociala problem, utanförskap, och minska risken för att barn rekryteras till kriminalitet. Nedskärningar på fritidsverksamhet, förebyggande verksamheter, socialtjänst och skola har drabbat våra förortsområden hårdast. Det är främst i dessa områden som de kriminella gängerna rekryterar unga män och pojkar, särskilt när viktiga samhällsfunktioner inte längre finns närvarande eller har för lite resurser. För att stoppa rekryteringen av framförallt unga män och pojkar till kriminella gäng är vi övertygade om att vi behöver göra mer på bred front. Bakom varje ung person som rekryteras in i kriminella gäng ligger ett samhälleligt misslyckande. Ofta finns en historik av sociala problem, dåliga skolresultat och skadliga maskulinitetsideal som behöver uppmärksammas tidigt för att kunna förhindra en destruktiv utveckling. Att skapa positiva mötesplatser, och aktiviteter som främjar barns intressen i tidig ålder är en av många insatser som behövs för att förhindra rekryteringen av barn till kriminalitet.

Göteborgs stad har tidigare genomfört stora satsningar på ungas fritid i tider av kris. Ett exempel är hur Ungdomssatsningen utvecklades efter Backabranden, då som ett sätt att skapa forum och mötesplatser för äldre ungdomar. Nu som då behöver vi acceptera att det

pågår en kris där stadens barn och unga drabbas. Inga barn ska lämnas utanför. Alla ska erbjudas ett tryggt sammanhang med vuxna förebilder, oavsett storlek på plånboken eller var i Göteborg man bor.

Mellanstadieåldern är en kritisk tid för många barn i och med övergången till tonåren, och gradvis mer självständighet. Samtidigt finns inte alltid fritidsverksamhet för den åldern, många fritidsverksamheter riktar sig framför allt till högstadie- eller gymnasieåldern. Många barn har inte kunnat nyttja skolornas fritidshem under låg- och mellanstadieåldern på grund av ekonomiska eller andra skäl, och nyttjandet av fritidshem sjunker gradvis under mellanstadiet för att ofta vara obefintligt för år 6.

Minimix i Hammarkullen, MiniLövis i Lövgärdet och föreningen Diamanten i Gårdsten är några exempel på befintlig fritidsverksamhet för mellanstadieåldern. Verksamheterna jobbar dessutom aktivt med att involvera boende i närområdet för att skapa delaktighet och engagemang. Vi föreslår att utveckla och införa liknande verksamhet i hela Göteborg, samt att erfarenheter från de befintliga verksamheterna i stadsområde Nordost ska ligga till grund för att utveckla en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet. För att nå fler barn i mellanstadiet är det viktigt att socialnämnderna samverkar med grundskolan som ofta känner till vilka barn som saknar aktiviteter efter skoltid. Skolan och fritidsverksamheten kan dessutom genomföra riktade insatser för att särskilt nå ut till de barn som inte har fritidsaktiviteter.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:

1. En mellanstadiemodell för fritidsverksamhet införs i hela Göteborgs Stad.
2. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att i dialog med grundskolenämnden utveckla och driva fritidsverksamhet för mellanstadieåldern utifrån lärdomar från befintlig fritidsverksamhet för mellanstadiet i socialnämnden Nordost.

Jenny Broman (V)

Daniel Bernmar (V)

§ 70 N609-0349/22

Yttrande över motion i fullmäktige om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg

Ärendet

Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) har i kommunfullmäktige motionerat om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg. Motsvarande förslag lades i form av ett yrkande i kommunstyrelsen den 26 januari 2022 och avstyrktes där. Grundskolenämnden har ombetts yttra sig över motionen senast den 28 april 2022.

Handlingar

Tjänsteutlåtande, 2022-02-02

Begäran om yttrande över motion om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet, Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V), inkommen till grundskoleförvaltningen den 27 januari 2022

Yrkande från (V) och (MP) angående yttrande över motion i fullmäktige om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg, 2022-03-18

Yrkanden

Jenny Broman (V) och Bosse Parbring (MP) yrkar på att grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.

Axel Darvik (L) yrkar på bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Dario Espiga Corbo (S) yrkar på bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Jessica Blixt (D) yrkar på bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordförande ställer yrkandet från Jenny Broman (V) och Bosse Parbring (MP) mot yrkandena från Axel Darvik (L), Dario Espiga Corbo (S) och Jessica Blixt (D), och finner att yrkandena från Axel Darvik (L), Dario Espiga Corbo (S) och Jessica Blixt (D) vinner bifall.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-03-22

Beslut

1. Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att avstyrka motionen utifrån de överväganden som framgår av förvaltningens yttrande.

2. Grundskolenämnden översänder yttrandet till kommunfullmäktige.

Expedieras till kommunfullmäktige.

Dag för justering

2022-04-07

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Lingefors

Ordförande

Axel Darvik (L)

Justerande

Bosse Parbring (MP)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gill Bengtsson

Registrator

Yrkande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2022-03-

Nytt ärende

Yrkande angående – Yttrande över motion i fullmäktige om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg

Förslag till beslut

I grundskolenämnden:

Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.

Grundskolenämnden översänder yttrandet till kommunfullmäktige.

Yrkandet

Fritidsverksamhet kan vara ett av många verktyg som kan bidra till att förebygga sociala problem, utanförskap, och minska risken för att barn rekryteras till kriminalitet. Men precis som motionen beskriver är den positiva och främjande ingången till arbetet en prioritering för fritidsverksamhet. Att skapa en meningsfull fritid för barn och unga är ett av Göteborgs stads viktigaste uppdrag för att stimulera ungas personliga och sociala utveckling. Barnkonventionen slår fast att alla har rätt till fritid och vila, anpassat till barnets ålder. Det måste finnas arenor där barn och unga kan utveckla de intressen, färdigheter och kunskaper som inte ryms inom skolans ram. En rik och meningsfull fritid, med goda vuxna förebilder, delaktighet i utformandet av aktiviteter, och en känsla av sammanhang lägger en god grund för att barn ska kunna växa upp till aktiva, trygga och välmående samhällsmedborgare. Detta bör vara ingången för arbetet med fritidsverksamhet, att det har ett egenvärde och ska finnas för alla barn oavsett var i Göteborg de bor och oavsett deras föräldrars socioekonomiska förhållanden.

I förvaltningens tjänsteutlåtande uttrycks tveksamhet om det är ändamålsenligt att införa en mellanstadiemodell för hela Göteborg, eftersom behoven är störst i utsatta områden och att barn i mer välmående områden har större möjligheter till en fritid via föreningsliv och vårdnadshavare. Detta är en analys vi delar, och en mellanstadiemodell kan därför med fördel dimensioneras utifrån de varierande behov som finns i olika stadsdelar. Det finns dock många barn som lever i socioekonomiskt starka områden som också skulle gynnas av en förstärkt fritidsverksamhet. Barn som lever i ekonomisk eller social utsatthet finns i de allra flesta delar av Göteborg, även om området rent statistiskt är välmående. I vissa delar av staden är det dessutom känt inom skolan och socialtjänsten att föräldrarna arbetar så mycket att barnen tillbringar mycket tid utan sina vårdnadshavare och inte har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter. Även dessa barn skulle gynnas av en utvecklad fritidsverksamhet för mellanstadiet.

Det finns också tydliga tendenser på att ideella aktörer och bostadsbolag förväntas ta ett allt större ansvar för sådant som under lång tid har hört till kommunens kärnverksamhet. Göteborgs stad ska inte backa undan från ansvaret för fritidsverksamhet utan bör se över hur verksamheten både kan utvecklas i egen regi, och i samarbete med civilsamhället och föreningslivet. Vi vill se ett helhetsgrepp kring aktiviteter till barn och unga i mellanstadieåldern, där pågående arbete så som skolan som arena och en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet kan samspela. Om Göteborgs stad inför en mellanstadiemodell kommer utvecklingen av arbetet att kräva en dialog mellan socialnämnderna, grundskolenämnden och andra relevanta aktörer för att undvika att verksamheter konkurrerar med varandra, och att verksamheten sprids över alla delar av staden. Därför föreslår vi att Grundskolenämnden tillstyrker motionen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-02-02

Diarienummer N609-0349/22

Handläggare

Wenche Pålsson, Anna Grunander

E-post: wenche.palsson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion i fullmäktige om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att avstyrka motionen utifrån de överväganden som framgår av förvaltningens yttrande.

Grundskolenämnden översänder yttrandet till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Grundskoleförvaltningen instämmer i motionärernas analys av behovet av insatser för en mer meningsfull fritid för mellanstadieelever i områden med socioekonomiska utmaningar. Förvaltningen menar dock att de insatser som redan är igångsatta genom nämndens plan för meningsfull fritid, och den stadsövergripande handlingsplanen för att få bort socialt utsatta områden, fyller detta behov och istället bör fokuseras och förstärkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att utöka socialnämndernas verksamhet i enlighet med motionens intentioner får antas vara kostnadsdrivande på kort sikt. Om effekter uppnås på lång sikt i form av minskad social oro och bättre levnadsvillkor för barn och unga kan förslaget däremot betraktas som en långsiktig investering.

Grundskoleförvaltningen menar dock att det inte vore kostnadseffektivt att med olika kommunala medel finansiera utvecklingsåtgärder för samma målgrupp elever. När nu satsningarna Skolan som arena/Lights On etableras på flertalet skolenheter i socialt utsatta områden, där också socialförvaltningarna är nyckelspelare, riskerar satsningar på ytterligare verksamheter för mellanstadieelever att bli konkurrerande inslag.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Fritidsinsatser för elever i mellanstadieålder kan ha goda effekter för psykisk och fysisk hälsa, identitetsskapande, välmående och språkinläring. Det kan också ha en stark förebyggande funktion som på sikt förhindrar att elever dras med i negativa miljöer, i värsta fall med koppling till droger och kriminalitet.

Samverkan

Fackliga organisationer har informerats om ärendet inom ramen för Förvaltningens Samverkansgrupp (FSG) den 14 mars 2022.

Bilagor

1. Begäran om yttrande över motion om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet, Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V), inkommen till grundskoleförvaltningen den 27 januari 2022

Ärendet

Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) har i kommunfullmäktige motionerat om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg. Motsvarande förslag lades i form av ett yrkande i kommunstyrelsen den 26 januari 2022 och avstyrktes där. Grundskolenämnden har ombetts yttra sig över motionen senast den 28 april 2022.

Beskrivning av ärendet

Grundskoleförvaltningen tolkar motionen som att socialnämnderna föreslås åläggas ett riktat uppdrag om att utveckla fritidsverksamhet för mellanstadieelever, enligt modellen som redan finns på några håll i Nordost. De verksamheter som socialnämnden Nordost bedriver är främst inriktade på aktiviteter någon eller några kvällar i veckan. Fritidsklubben Diamanten däremot är en fristående förening som utför öppen fritidsverksamhet på entreprenad, i enlighet med skollagens regler, och med grundskolenämnden som huvudman. Diamanten bedriver verksamhet i huvudsak på eftermiddagstid men även på de flesta skollov.

Eftersom motionen föreslår socialnämnderna som huvudansvariga för utförandet av det föreslagna uppdraget tolkar grundskoleförvaltningen att motionen riktar sig mot socialnämndernas kvälls- och helgverksamheter i form av exempelvis fritidsgårdar, det vill säga inte en utveckling av öppen fritidsverksamhet med stöd av skollagen. Öppen fritidsverksamhet kan av huvudmän bedrivas som alternativ till fritidshem för mellanstadieelever. De öppna fritidsverksamheter som tidigare funnits i kommunal regi har avvecklats successivt sedan 2020, efter ett beslut i grundskolenämnden.

Grundskolenämnden har i januari 2022 yttrat sig till kommunstyrelsen över förslaget till plan för att få bort socialt utsatta områden, där vikten av tidiga insatser lyftes. De pågående arbetena med implementering av Skolan som arena/Lights On, utökad fritidshemsinskrivning och utökad timplan beskrevs i detta sammanhang som betydelsefulla för att utveckla elevers språk, självkänsla och identitetsskapande.

Förvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen instämmer i motionärernas analys om behovet av ökade insatser för elever i mellanstadieålder i områden med socioekonomiska utmaningar. Detta är bland annat en av orsakerna till att förvaltningens plan för meningsfull fritid fokuserar på denna elevgrupp. Förvaltningen menar dock att det varken är kostnadseffektivt eller ändamålsenligt att nya insatser ska omfatta elever i hela staden, eftersom behoven utan tvekan är som störst i socialt utsatta områden. I mer välmående områden finns i allmänhet ett mer etablerat föreningsliv och vårdnadshavare som har större möjligheter att erbjuda sina barn en meningsfull fritid utan samhällets hjälp.

Grundskoleförvaltningen har tillsammans med socialförvaltningarna etablerat konceptet skolan som arena på ett flertal skolor med socioekonomiska utmaningar. I den nyligen antagna planen för att få bort socialt utsatta områden i Göteborg¹ stadgas att skolan som arena, eller varianten Lights On som möjliggjorts genom finansiering av AB Framtiden, ska implementeras på samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor i dessa områden. Inom konceptet bidrar flera aktörer med resurser för att erbjuda barn en meningsfull fritid. Dessa samverkansmodeller är inte ekonomiskt tunga för någon enskild part, och det

¹ Kommunstyrelsen, dnr 1669/20

finns också möjligheter för helt externa parter att bidra med resurser i någon form, vilket är en styrka eftersom kommunalt budgetutrymme för förebyggande och främjande satsningar kan variera över tid.

Modellen börjar få en stadengemensam, bred enighet där många vill leverera. Genom att använda skolans lokaler för aktiviteter sänks trösklarna för eleverna att stanna kvar på skolan efter skoldagens slut. Skolan upplevs av många som en legitim aktör i området som kan fungera som en mötesplats. Det är också positivt att flickor nås av utbudet, vilket kan vara svårare i andra sammanhang. Socialförvaltningarna är viktiga samverkanspartners i dessa sammanhang, bland annat då skolans koordinatörer är anställda där.

Grundskoleförvaltningen menar att skolan som arena-konceptet på de flesta håll kan täcka de behov som adresseras genom motionens intentioner. Att etablera ytterligare verksamheter som till sitt innehåll och på samma tidpunkter erbjuder mellanstadieelever aktiviteter riskerar att bli parallella spår som konkurrerar om samma elevgrupper. Detta bedöms inte vara resurseffektivt. Skolan som arena håller fortfarande på att etableras och utvecklas på många håll och bedöms, tillsammans med övriga insatser i stadens handlingsplan för att få bort socialt utsatta områden, utgöra en bra plattform för att erbjuda elever i mellanstadieålder vettiga fritidsalternativ.

Samverkan behöver stärkas ytterligare mellan grundskoleförvaltningen, socialförvaltningarna och idrotts- och föreningsförvaltningen för att vidareutveckla hållbara lösningar för elever i mellanstadieålder i de skolor som inte bedöms kunna fungera som skolan som arena-skolor (exempelvis mindre skolenheter). Övriga insatser som regleras både i planen för att få bort utsatta områden och i grundskolenämndens plan för meningsfull fritid kan också bidra här – exempelvis utökad timplan eller olika specifika idrottssatsningar efter skoltid.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning

Per Wikström
Avdelningschef Kvalitet, samordning och utveckling

§121 N166-0102/22

Svar på remiss angående motion om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad, SLK dnr 0194/22

Beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker förslaget om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs stad med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.
2. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärende

Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) har i kommunfullmäktige motionerat om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg. Motsvarande förslag lades i form av ett yrkande i kommunstyrelsen den 26 januari 2022 och avstyrktes där. Socialförvaltningen Hisingen har ombetts yttra sig över motionen senast den 28 april 2022.

Socialförvaltningen Hisingen instämmer i motionärernas analys om behovet av insatser för en mer meningsfull fritid för mellanstadiel elever i områden med socioekonomiska utmaningar. Förvaltningen vill understryka att de insatser som redan är igångsatta genom den stadsövergripande handlingsplanen för att få bort socialt utsatta områden, fyller detta behov samt bör fokuseras och förstärkas ytterligare.

Handlingar

1. Tjänsteutlåtande, daterat 2022-03-17
2. Bilaga 1 Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

Yrkanden

Jonas Nilsson (V) yrkar att nämnden ska tillstyrka motionen.

Rickard Eriksson (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande Simona Mohamsson (L) ställer proposition på yrkandet från Jonas Nilsson (V) mot förvaltningens förslag och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag. Omröstning begärs.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-04-26

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: Ja för bifall till förvaltningens förslag och Nej för bifall till yrkandet från Jonas Nilsson (V).

Åke Björk (M), Salam Kaskas (S), Peter Svanberg (D), Gladys Velarde Fernandez (S), Rickard Eriksson (M), Kristina Carlsson (D), Håkan Lösnitz (SD) och Simona Mohamsson (L) röstar Ja.

Jonas Nilsson (V), Sophia Nilsson (MP) och Marie Brynolfsson (V) röstar Nej.

Socialnämnd Hisingen beslutar med 8 röster Ja mot 3 röster Nej att bifalla förvaltningens förslag.

Protokollsanteckningar

Sara Carlsson Hägglund (V) lämnar yttrande från V och MP till protokollet enligt bilaga 1.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen, SLK dnr 0194/21

Dag för justering

2022-04-26

Vid protokollet

Sekreterare

Tea Aracic

Ordförande

Simona Mohamsson (L)

Justerande

Marie Brynolfsson (V)

Yttrande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2022-04-26

Ärende 11/N166-0102/22

Yttrande angående – Svar på remiss angående motion om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad, SLK dnr 0194/22

Yttrandet

Fritidsverksamhet kan vara ett av många verktyg som kan bidra till att förebygga sociala problem, utanförskap, och minska risken för att barn rekryteras till kriminalitet. Men precis som motionen beskriver är den positiva och främjande ingången till arbetet en prioritering för fritidsverksamhet.

Att skapa en meningsfull fritid för barn och unga är ett av Göteborgs stads viktigaste uppdrag för att stimulera ungas personliga och sociala utveckling. Barnkonventionen slår fast att alla har rätt till fritid och vila, anpassat till barnets ålder. Det måste finnas arenor där barn och unga kan utveckla de intressen, färdigheter och kunskaper som inte ryms inom skolans ram. En rik och meningsfull fritid, med goda vuxna förebilder, delaktighet i utformandet av aktiviteter, och en känsla av sammanhang lägger en god grund för att barn ska kunna växa upp till aktiva, trygga och välmående samhällsmedborgare. Detta bör vara ingången för arbetet med fritidsverksamhet, att det har ett egenvärde och ska finnas för alla barn oavsett var i Göteborg de bor och oavsett deras föräldrars socioekonomiska förhållanden.

Förvaltningen för fram många goda argument för varför en mellanstadiemodell skulle vara positiv, men menar tillslut att det inte är kostnadseffektivt och skulle riskera att konkurrera med annan verksamhet. De lyfter bland annat fram att fritidsinsatser för barn i mellanstadieåldern kan ge goda effekter på psykisk och fysisk hälsa, identitetsskapande, välmående och språkinläring samt att det kan ha en stark förebyggande funktion som hindrar att unga dras med i negativa miljöer, i värsta fall med koppling till droger och kriminalitet.

Det finns också tydliga tendenser på att ideella aktörer och bostadsbolag förväntas ta ett allt större ansvar för sådant som under lång tid har hört till kommunens kärnverksamhet. Göteborgs stad ska inte backa undan från ansvaret för fritidsverksamhet utan bör se över hur verksamheten både kan utvecklas i egen regi, och i samarbete med civilsamhället och föreningslivet.

Vi vill se ett helhetsgrepp kring aktiviteter till barn och unga i mellanstadieåldern, där pågående arbete så som skolan som arena och en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet kan samspela. Om Göteborgs stad inför en mellanstadiemodell kommer utvecklingen av arbetet att kräva en dialog mellan socialnämnderna, grundskolenämnden och andra relevanta aktörer för att undvika att verksamheter konkurrerar med varandra,

och att verksamheten sprids över alla delar av staden. Därför föreslår vi att socialnämnden Hisingen tillstyrker motionen.

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2022-03-17
Diarienummer N166-0102/22

Handläggare
Anni Rydberg, Klara Andersson
Telefon: 031 - 366 70 03, 031 – 366 99 77
E-post:
anni.rydberg@socialhisingen.goteborg.se
klara.andersson@socialhisingen.se

Svar på remiss angående motion om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad, SLK dnr 0194/22

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker förslaget om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs stad med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.
2. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialförvaltningen Hisingen instämmer i motionärernas analys om behovet av insatser för en mer meningsfull fritid för mellanstadiel elever i områden med socioekonomiska utmaningar. Förvaltningen vill understryka att de insatser som redan är igångsatta genom den stadsövergripande handlingsplanen för att få bort socialt utsatta områden, fyller detta behov samt bör fokuseras och förstärkas ytterligare.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att utöka socialnämndernas verksamhet i enlighet med motionens intentioner innebär en kostnad på kort sikt. Om effekter uppnås på lång sikt i form av exempelvis minskad social oro och bättre levnadsvillkor för barn och unga kan förslaget däremot betraktas som en långsiktig investering.

Socialförvaltningen Hisingen menar att det inte vore kostnadseffektivt att med olika kommunala medel finansiera utvecklingsåtgärder för samma målgrupp barn och unga. När nu satsningarna Skolan som arena/Lights On etableras på flertalet skolenheter i socialt utsatta områden, där också socialförvaltningarna är nyckelspelare, riskerar satsningar på ytterligare verksamheter för mellanstadiel elever att bli konkurrerande inslag.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Fritidsinsatser för barn och unga i mellanstadiel ålder kan ha goda effekter för psykisk och fysisk hälsa, identitetsskapande, välmående och språkinläring. Det kan också ha en stark förebyggande funktion som på sikt förhindrar att barn och unga dras med i negativa

miljöer, i värsta fall med koppling till droger och kriminalitet. Det är också enligt Barnkonventionen artikel 31 alla barns rätt att ha en meningsfull fritid.

Samverkan

Information om ärendet har getts på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 19 april 2022.

Bilagor

1. Begäran om yttrande över motion om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet, Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V)

Ärendet

Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) har i kommunfullmäktige motionerat om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborg. Motsvarande förslag lades i form av ett yrkande i kommunstyrelsen den 26 januari 2022 och avstyrktes där. Socialförvaltningen Hisingen har ombetts yttra sig över motionen senast den 28 april 2022.

Beskrivning av ärendet

Socialförvaltningen Hisingen tolkar motionen som att socialnämnderna föreslås åläggas ett riktat uppdrag om att utveckla fritidsverksamhet för barn i mellanstadiet.

De verksamheter som socialnämnden Nordost bedriver är främst inriktade på aktiviteter någon eller några kvällar i veckan. Fritidsklubben Diamanten däremot är en fristående förening som utför öppen fritidsverksamhet på entreprenad, i enlighet med skollagens regler, och med grundskolenämnden som huvudman. Diamanten bedriver verksamhet i huvudsak på eftermiddagstid men även på de flesta skollov.

Eftersom motionen föreslår socialnämnderna som huvudansvariga för utförandet av det föreslagna uppdraget tolkar Socialförvaltningen Hisingen att motionen riktar sig mot socialnämndernas kvälls- och helgverksamheter i form av exempelvis fritidsgårdar, det vill säga inte en utveckling av öppen fritidsverksamhet med stöd av skollagen.

Öppen fritidsverksamhet kan av huvudmän bedrivas som alternativ till fritidshem för mellanstadiet elever. De öppna fritidsverksamheter som tidigare funnits i kommunal regi har avvecklats successivt sedan 2020, efter ett beslut i grundskolenämnden.

Socialnämnden Hisingen har i december 2021 yttrat sig till kommunstyrelsen över förslaget till plan för att få bort socialt utsatta områden, där vikten av tidiga insatser lyftes. De pågående arbeten med implementering av Skolan som arena/Lights On, utökad fritidshemsinskrivning och utökad timplan beskrevs i detta sammanhang som betydelsefulla för att utveckla elevers språk, självkänsla och identitetsskapande.

Förvaltningens synpunkter

Socialförvaltningen Hisingen har tillsammans med Grundskoleförvaltningen etablerat konceptet skolan som arena i områden med socioekonomiska utmaningar. I den nyligen antagna planen för att få bort socialt utsatta områden i Göteborg¹ stadgas att skolan som arena, eller varianten Lights On som möjliggjorts genom finansiering av AB Framtiden, ska implementeras på samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor i dessa områden. På Hisingen finns i dagsläget skola som arena/Lights on på fem skolor, Landamäreskolan, Svartedalsskolan, Ryaskolan, Bjurslättsskolan och Ellen Keysskolan. Socialförvaltningen

¹ Kommunstyrelsen, dnr 1669/20

Hisingen har samordningsansvaret för det lokala arbetet och koordinatörer är anställda för att driva arbetet kring respektive skola. Inom konceptet bidrar flera aktörer med resurser för att erbjuda barn en meningsfull fritid. Dessa samverkansmodeller är inte ekonomiskt tunga för någon enskild part, och det finns också möjligheter för helt externa parter att bidra med resurser i någon form. Detta är en styrka eftersom kommunalt budgetutrymme för förebyggande och främjande satsningar kan variera över tid.

Modellen börjar få en stadengemensam, bred enighet där många vill leverera. Genom att använda skolans lokaler och erbjuda aktiviteter i anslutning till skoldagens slut, sänks trösklarna för barn delta i fritidsaktiviteter. Skolan upplevs av många som en legitim aktör i området som kan fungera som en mötesplats. Det är också positivt att flickor nås av utbudet, vilket kan vara svårare i andra sammanhang.

Socialförvaltningen Hisingen menar att skolan som arena-konceptet på de flesta håll kan täcka de behov som adresseras genom motionens intentioner. Att etablera ytterligare verksamheter som till sitt innehåll och på samma tidpunkter erbjuder barn i mellanstadieåldern aktiviteter riskerar att bli parallella spår som konkurrerar om samma barn. Detta bedöms inte vara resurseffektivt. Skolan som arena håller fortfarande på att etableras och utvecklas på många håll och bedöms, tillsammans med övriga insatser i stadens handlingsplan för att få bort socialt utsatta områden, utgöra en bra plattform för att erbjuda barn i mellanstadieålder vettiga fritidsalternativ.

Samverkan behöver stärkas ytterligare mellan socialförvaltningarna, grundskoleförvaltningen och idrotts- och föreningsförvaltningen för att vidareutveckla hållbara lösningar för barn i mellanstadieålder i de skolor som inte bedöms kunna fungera som skolan som arena-skolor (exempelvis mindre skolenheter). Övriga insatser som regleras både i planen för att få bort utsatta områden och genom Socialförvaltningen Hisingens samverkan med civilsamhället kring målgruppen kan också bidra här.

Förvaltningens bedömning

Socialförvaltningen Hisingen instämmer i motionärernas analys om behovet av ökade insatser för barn i mellanstadieålder i områden med socioekonomiska utmaningar. Förvaltningen vill lyfta att det varken är kostnadseffektivt eller ändamålsenligt att starta upp nya insatser. Förvaltningens bedömning är att det är bättre att stärka det arbete som redan pågår för målgruppen genom skola som arena-konceptet.

Socialförvaltningen Hisingen föreslår att nämnden avstyrker förslaget motionen.

Socialförvaltningen Hisingen

Christina Alvelin

Karita Saapunki Björk

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

Yttrande avseende Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

§ 186, N163-0150/22

Ärendet

En remiss har inkommit till socialnämnden avseende en Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad. I motionen föreslås att Kommunfullmäktige beslutar att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i hela Göteborgs Stad och att socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att i dialog med grundskolenämnden utveckla och driva fritidsverksamhet för mellanstadieåldern utifrån lärdomar från befintlig fritidsverksamhet för mellanstadiet i socialnämnden Nordost.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2022-03-21.

Yttrande från Socialdemokraterna daterat 2022-04-21.

Yttrande från Sverigedemokraterna daterat 2022-04-26.

Notering

Sverigedemokraterna meddelar att man inte medverkar i beslutet med hänvisning till eget yttrande för motivering.

Yrkande

Frida Tånghag (V) yrkar bifall.

Beslut

1. Socialnämnd Nordost tillstyrker motionen om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad med ett förtydligande om att modellen avser verksamheter såsom MiniLövis och MiniMix och att varje socialnämnd själva avgör behov och möjlighet att införa modellen.
2. Socialnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-04-26

3. Socialnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Expedieras

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2022-04-26

Vid protokollet

Sekreterare

Annika Funkqvist

Ordförande

Johan fält

Justerande

Frida Tånghag

Yttrande

Socialdemokraterna

2022-04-21

Yttrande angående motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

Yttrandet

Det är viktigt att staden arbetar för att möta behoven av fritidsaktiviteter för barn, och att detta arbete är både aktivt och målinriktat. Vi socialdemokrater avser hantera motionen med tillhörande remissvar i sin helhet när denna når kommunstyrelsen.

2022-04-26

Socialnämnd Nordost
Yttrande

Ärende 31

Yttrande avseende Motion av Jenny Broman (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

Yttrandet:

Sverigedemokraterna avstår i beslut då vi avvaktar ställningstagande fram till det att motionen kommer till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sverigedemokraterna

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-03-21

Diarienummer N163-0150/22

Handläggare Sofi Tillberg

Telefon: 031-365 34 79

E-post: sofi.tillberg@socialnordost.goteborg.se

Yttrande avseende Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Nordost tillstyrker motionen om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad med ett förtydligande om att modellen avser verksamheter såsom MiniLövis och MiniMix och att varje socialnämnd själva avgör behov och möjlighet att införa modellen.
2. Socialnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Socialnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

En remiss har inkommit till socialnämnden avseende en Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad. I motionen föreslås att Kommunfullmäktige beslutar att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i hela Göteborgs Stad och att socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att i dialog med grundskolenämnden utveckla och driva fritidsverksamhet för mellanstadieåldern utifrån lärdomar från befintlig fritidsverksamhet för mellanstadiet i socialnämnden Nordost. Den befintliga verksamheten som avses är MiniMix i Hammarkullen, MiniLövis i Lövgärdet och Diamanten i Gårdsten. MiniMix och MiniLövis är kostnadsfria fritidsverksamheter på eftermiddags- och kvällstid som genomförs av socialförvaltningen. Diamantens verksamhet verkar vara en öppen fritidsverksamhet i linje med skollagen som genomförs på uppdrag av grundskoleförvaltningen. Utöver dessa verksamheter pågår ett arbete i staden med att införa och utveckla fritidsverksamheter för målgruppen genom samverkansmodellen Skola som arena/LightsOn. Förvaltningen ställer sig bakom intentionerna i motionen om att det behövs fler insatser för en meningsfull fritid för unga i mellanstadieåldern i områden med socioekonomiska utmaningar. Förvaltningen föreslår att socialnämnden Nordost tillstyrker motionen om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad med ett förtydligande om att modellen avser verksamheter såsom MiniLövis och MiniMix och att varje socialnämnd själva avgör behov och möjlighet att införa modellen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utifrån förutsättningarna i budget så genomförs redan idag föreslagen mellanstadiemodell i stadsområdet genom arbetet med MiniMix och MiniLövis. Ett nytt uppdrag om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad får antas vara kostnadsdrivande, främst för övriga berörda nämnder som ska införa modellen. Det är viktigt att upprätthålla hög kvalitet på verksamheten, med utbildad personal, hög kompetens och planerad verksamhet. Om uppdraget innebär att utöka modellen till fler platser i stadsområdet kommer det att kräva resurser.

Det pågår redan idag ett arbete med att införa och utveckla en modell för fritidsverksamhet i utsatta områden i staden. Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta anger att alla mellanstadieskolor i utsatta områden ska ha Skola som arena/Lights On. Det kan finnas en risk att satsningar på en ännu en mellanstadiemodell utöver Skola som arena skapar konkurrens om kommunala resurser.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden är mindre aktiva i föreningslivet än barn i andra områden. Forskningsstudier visar att barn som inte deltar aktivt i fritidsaktiviteter skattar sin hälsa och livskvalitet lägre än de som har ett sådant engagemang. Det sker ett stort informellt lärande på fritiden och aktiviteter som att spela i ett fotbollslag eller sjunga i kör ger positiva effekter på ungas betyg, utbildningsambitioner och hälsa. Ungdomar som har en aktiv fritid får även träning i självdisciplin och sociala färdigheter såsom samarbetsförmåga. De vidgar sina perspektiv och får bättre förutsättningar till samhällsligt engagemang. Det kan också ha en stark förebyggande funktion som på sikt förhindrar att elever dras med i negativa miljöer, i värsta fall med koppling till droger och kriminalitet.

Andelen barn som är inskrivna i fritidshemmen skiljer sig åt i staden. I årskurs fyra är 24 procent av barnen i socioekonomiskt mer utsatta områden inskrivna, jämfört med 44 procent i andra delar av staden. Inkomstprövade fritidsverksamheter gör att familjer i ekonomisk utsatthet inte väljer denna verksamhet, vilket bidrar till ojämlikhet och till behov av kostnadsfria och tillgängliga fritidsverksamheter. De öppna fritidsverksamheter/fritidsklubbar som tidigare funnits i kommunal regi har avvecklats successivt sedan 2020 efter ett beslut i grundskolenämnden. Tanken har varit att fritidshem, Skola som arena och utökad timplan ska ersätta dessa. Ett arbete som inte ännu är rott i land. Det finns ett fortsatt stort behov av fritidsalternativ på eftermiddagstid för mellanstadieelever.

Samråd

Ärendet skickas till ungdomsråden för information och möjlighet att lämna synpunkter inför socialnämndens sammanträde.

Samverkan

Information om ärendet ges till de fackliga organisationerna vid förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 19 april 2022.

Bilagor

1. Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad

Ärendet

En remiss har inkommit till socialnämnden avseende en Motion av Jenny Broman (V) och Daniel Bernmar (V) om att införa en mellanstadiemodell för fritidsverksamhet i Göteborgs Stad. Remissen har översänts till socialnämnderna Nordost och Hisingen samt till grundskolenämnden för yttrande. Yttrandet ska tydligt uttrycka om nämnden tillstyrker, avstyrker eller inte tar ställning till förslagen. Svar skickas till stadsledningskontoret senast den 28 april 2022, märkt med diarienummer 0194/22.

Beskrivning av ärendet

Sammanfattning av motionen

I motionen framförs att nedskärningar på fritidsverksamhet, förebyggande verksamheter, socialtjänst och skola har drabbat våra förortsområden hårdast. Att det främst är i dessa områden som de kriminella gängerna rekryterar unga män och pojkar, särskilt när viktiga samhällsfunktioner inte längre finns närvarande eller har för lite resurser. Att skapa positiva mötesplatser och aktiviteter som främjar barns intressen i tidig ålder är en av många insatser som behövs för att förhindra rekryteringen av barn till kriminalitet. Alla ska erbjudas ett tryggt sammanhang med vuxna förebilder, oavsett storlek på plånboken eller var i Göteborg man bor. Mellanstadieåldern är en kritisk tid för många barn i och med övergången till tonåren och gradvis mer självständighet. Samtidigt finns inte alltid fritidsverksamhet för den åldern. Många fritidsverksamheter riktar sig framför allt till högstadie- eller gymnasieåldern. Många barn har inte kunnat nyttja skolornas fritidshem under låg- och mellanstadieåldern på grund av ekonomiska eller andra skäl, och nyttjandet av fritidshem sjunker gradvis under mellanstadiet för att ofta vara obefintligt för år 6. Minimix i Hammarkullen, MiniLövis i Lövgärdet och föreningen Diamanten i Gårdsten är några exempel på befintlig fritidsverksamhet för mellanstadieåldern. Verksamheterna jobbar dessutom aktivt med att involvera boende i närområdet för att skapa delaktighet och engagemang. I motionen föreslås att liknande verksamhet utvecklas och införs av socialnämnderna i hela Göteborg i samverkan med grundskolan som ofta känner till vilka barn som saknar aktiviteter efter skoltid.

I motionen föreslås Kommunfullmäktige besluta att:

1. En mellanstadiemodell för fritidsverksamhet införs i hela Göteborgs Stad.
2. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att i dialog med grundskolenämnden utveckla och driva fritidsverksamhet för mellanstadieåldern utifrån lärdomar från befintlig fritidsverksamhet för mellanstadiet i socialnämnden Nordost.

Fritidsverksamhet för målgruppen i Nordost

För att bidra till en rik och meningsfull fritid för alla barn och ungdomar oavsett bakgrund och förutsättningar erbjuder förvaltningen i enlighet med nämndens reglemente olika aktiviteter och mötesplatser (inklusive områdessamverkan) inom stadsområde Nordost. Fritidsverksamheten är till för alla men har ett särskilt fokus på unga mellan 10–20 år. I Nordost finns 17 mötesplatser för unga med olika inriktningar.

MiniLövis och MiniMix

För att möta behovet av en fritidsverksamhet efter skoltid för barn mellan 10–12 år har mötesplatserna/fritidsgårdarna startat verksamhet för målgruppen i form av två

eftermiddags- och kvällsöppna mötesplatser, MiniLövis i Lövgärdet och MiniMix i Hammarkullen. Verksamheterna bidrar till att erbjuda kostnadsfri och meningsfull fritid i trygg miljö och strävar efter att vara en del av trygghetsskapande och förebyggande områdesarbete och nätverksbyggande. De fångar upp de ungas intressen och gör dem delaktiga i aktiviteterna och i skapandet av en attraktiv och utvecklande fritidsverksamhet. Verksamheterna är välbesökta och når en målgrupp som övriga mötesplatser för unga inte når.

Skola som arena

Förvaltningen arbetar tillsammans med grundskoleförvaltningen enligt modellen ”Skola som arena” vars syfte är att utjämna skillnader i barns uppväxtvillkor. Skola som arena är en samverkansform där engagemang och resurser tas tillvara i ett geografiskt område, med barnets behov i centrum. Det bygger på samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, civilsamhälle och medborgare där olika aktörer arbetar tillsammans med barnen och de vuxna för att skapa lösningar. Genom att ge barn möjlighet till en aktiv fritid i närheten av viktiga vuxna skapas trygga sammanhang som kan få stor betydelse för hur barnen lyckas i skolan och för hur det går för dem senare i livet. Genom att erbjuda kostnadsfria fritidsaktiviteter på skolan i direkt anslutning till skoldagen nås barn och ungdomar som inte deltar i andra fritidsaktiviteter. Därmed får fler barn tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter. I Nordost finns Skola som arena på grundskolor i Bergsjön, Lövgärdet, Rannebergen, Hammarkullen och Hjällbo. I detta arbete ingår också ”Lights On”-skolorna, en samverkan med Framtidskoncernen och Grundskoleförvaltningen.

I stadens handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta anges att Skolan som arena eller motsvarande koncept ska implementeras och utvecklas i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor. Med resultatet att fler barn får en meningsfull fritid och bättre skolresultat och att färre barn vistas efter skoltid i kriminella miljöer eller miljöer där de riskerar att rekryteras till kriminalitet. Samordningsansvaret för Skola som arena ligger på grundskolenämnden och ansvaret ligger tillsammans på grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, lokalnämnden, socialnämnderna och Förvaltnings AB Framtiden.

Diamanten

Det finns även andra aktörer som möter målgruppen i stadsområdet. Fritidsklubben Diamanten är en fristående förening som utför öppen fritidsverksamhet på entreprenad, i enlighet med skollagens regler, med grundskolenämnden som huvudman. Diamanten bedriver verksamhet i Gårdsten i huvudsak på eftermiddagstid men även på de flesta skollov.

Vem ansvarar för fritidsverksamhet för mellanstadieungdomar?

MiniMix och MiniLövis är kostnadsfria fritidsverksamheter på eftermiddags- och kvällstid som genomförs av socialförvaltningen. Diamantens verksamhet verkar vara en öppen fritidsverksamhet i linje med skollagen som genomförs på uppdrag av grundskoleförvaltningen. Båda har unga i mellanstadieåldern som målgrupp.

Ansvar i socialnämndens reglemente

I socialnämndens reglemente står att nämnden ansvarar i stadsområde Nordost för fritidsverksamhet som erbjuder aktiviteter och mötesplatser som stimulerar ungas

personliga och sociala utveckling och bidrar till en rik och meningsfull fritid för alla barn och ungdomar oavsett bakgrund och förutsättningar. Fritidsverksamheten är till för alla men har ett särskilt fokus på unga mellan 10 - 20 år. Det står även att med beaktande av befolkningens behov och kännedom om lokala förhållanden ska nämnden utifrån sitt verksamhetsansvar vara en aktiv part när det gäller insatser inom Trygghetsarbete och inom Folkhälsoarbete.

Ansvar i grundskolenämndens reglemente

I grundskolenämndens reglemente står att nämnden är huvudman och ansvarar för de uppgifter som ankommer på kommunen inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem och pedagogisk omsorg som erbjuds istället för fritidshem enligt skollagen och skolförordningen samt övrig lagstiftning inom utbildningsområdet. Det står även att nämnden ansvarar för öppen fritidsverksamhet enligt skollagen. Dessutom ska nämnden utifrån sitt verksamhetsansvar vara en aktiv part när det gäller insatser inom kommungemensamma frågor som trygghetsarbete och folkhälsoarbete.

Skollagen

I skollagen står att fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem. Fritidshem/öppen fritidsverksamhet behöver inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. En kommun får ta ut skälig avgift för fritidshem/öppen fritidsverksamhet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen instämmer i bedömningen att gruppen barn i mellanstadieåldern av olika anledningar har hamnat i ett glapp mellan stadens verksamheter. Det verkar dock finnas en viss otydlighet i vem som ansvarar för fritidsverksamhet för mellanstadiebarnen, vilket kanske är en förklaring till att målgruppen inte bemötts i tillräcklig utsträckning.

Det verkar finnas ett outtalat klockslag där ansvaret för meningsfull fritid för målgruppen övergår från grundskolenämndens eftermiddagsverksamhet till socialnämndens fritidsverksamhet (där inga tider finns angivna) samt en gråzonstid där ansvaret ligger på båda nämnder. I skollagen anges inga tider då fritidshem/öppen fritidsverksamhet ska hålla öppet, bara att det ska erbjudas eleverna den del av dagen då de inte går i skolan och under lov. Verksamheten behöver inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. Det finns dessutom ett åldersspann mellan 10–12 år där både grundskolan, enligt sitt reglemente och skollagen, samt socialnämnden enligt sitt reglemente ansvarar för ungas fritidsverksamhet. Detta kan också bidra till otydlighet i ansvarsfrågan.

Förvaltningen ställer sig bakom intentionerna i motionen om att det behövs fler insatser för en meningsfull fritid för unga i mellanstadieåldern i områden med socioekonomiska utmaningar. En jämlik tillgång till positiva mötesplatser och aktiviteter, trygga

sammanhang med vuxna förebilder, som främjar barns intressen i tidig ålder, är en av många insatser som kan förhindra rekrytering av barn till kriminalitet.

Utifrån förutsättningarna i budget så genomför förvaltningen redan idag föreslagen mellanstadiemodell genom arbetet med MiniMix och MiniLövis. Modellen är nyligen införd och resultaten visar hittills att det är en framgångsrik modell för att möta målgruppen och ett bra komplement till övriga fritidsverksamheter.

I motionen föreslås en mellanstadiemodell i enlighet med verksamheter i Nordost med socialnämnderna som huvudansvariga. Förvaltningen önskar förtydliga att Diamantens verksamhet verkar vara en öppen fritidsverksamhet i linje med skollagen som genomförs på uppdrag av grundskoleförvaltningen. MiniMix och MiniLövis är däremot kostnadsfria fritidsverksamheter på eftermiddags- och kvällstid som genomförs av socialförvaltningen. Socialnämnden ansvarar inte för öppen fritidsverksamhet i enlighet med skollagen.

Motionen har skickats till två socialnämnder och till grundskolenämnden för yttrande. Om förslaget antas kommer det att påverka alla fyra socialnämnder, kanske i minst utsträckning socialnämnd Nordost som redan arbetar enligt föreslagen modell.

Förvaltningen ser ett behov av mötesplatser för målgruppen, men rekommenderar att formerna för dessa avgörs utifrån stadsområdenas lokala behov och möjligheter. Nordosts modell kan vara en av flera möjliga modeller för målgruppen. Förvaltningen föreslår att socialnämnden tillstyrker motionen men med ett tillägg om att modellen avser verksamheter såsom MiniLövis och MiniMix och att varje socialnämnd själva avgör behov och möjlighet att införa modellen.

Socialförvaltning Nordost

Gitte Caous
Förvaltningsdirektör

Ing-Marie Larsson
Avdelningschef